Kramfors förskolor i framtiden – slutrapport

Innehållsförteckning

1 Inledning ... 3

1.1 Bakgrund ... 3
1.2 Rapporten ... 3
1.3 Förskolans styrning och uppdrag ... 4

2 Enheterna ... 5

2.1 Personal ... 5
2.2 Lokaler ... 5
2.3 Kost ... 6
2.4 Skolupptagningsområden ... 7

3 Nuläge och prognos barn 0-5 år ... 8

3.1 Födda och folkbokförda i Kramfors kommun 2014-2020 per 31 augusti 2020 ... 8
3.2 Höga Kusten ... 9
3.3 Centrala Kramfors inkl. Lunde, Frånö, Sandö ... 15
3.4 Älven: Bollsta, Nyland och Väja ... 17

4 Barngruppernas storlek, placerade barn och beläggningsgrad ... 19

5 Arbetsmiljö ... 22

5.1 Sjukfrånvaro 2018-2019 ... 22
5.2 Arbetsmiljökartläggning ... 22

6 Profil ... 23

6.1 Förskolebuss ... 23
6.2 Friluftsförskola ... 23

7 Ekonomi ... 24

7.1 Statistik från Kolada ... 24
7.2 Hur barnens ålder påverkar personaltätheten ... 28

8 Enkät till länets kommuner ... 29

9 Slutsatser och rekommendationer ... 31

9.1 Arbetsmiljö – ref. Dnr BN 2019/533 ... 31
9.2 Framtiden - Ekonomi ... 31
9.3 Framtiden - Enheter ... 32

10 Fattade beslut ... 34

10.1 Docksta – Dnr BN 2019/570 ... 34
10.2 Grämesta – ref. Dnr BN 2019/571 ... 34
10.3 Ny förskola i centrala Kramfors – Dnr BN 2019/572 ... 34
10.4 Neptunus har flyttat till Bruksbacken – Dnr BN 2020/83 ... 34

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Under flera år har behovet av förskoleplatser ökat och verksamheten har utökats på flera orter: i Bollsta, Kramfors, Nordingrå, Torrom och Ullånger. Dessutom har Sandö förskola öppnat för att täcka behov från båda sidorna om älven. Bakgrunden är bl.a. beslutet om tak på 18 barn per avdelning, men också att fristående verksamhet minskat antalet platser och i viss mån att något fler barn fötts.

Inför höstterminen 2019 var de mest kritiska orterna, där vi inte har kunde erbjuda plats på den ort man bor, Ullånger och Docksta. Under läsåret 20/21 ser det ut som att centrala Kramfors har de största utmaningarna.

Med anledning av ovanstående fick förvaltningen vid Bildningsnämndens sammanträde i 190626 i uppdrag att utreda kommunens behov av förskoleplatser i ett längre perspektiv samt vilka förutsättningar som finns för att möta detta behov.

1.2 Rapporten

Tre delrapporter har lämnats till nämnden Detta är slutrapporten.

1.3 Förskolans styrning och uppdrag

Förskolan styrs av skollagen och läroplanen

Skollagen reglerar bland annat vilka rättigheter och skyldigheter barn och deras vårdnadshavare har. Läroplanen beskriver förskolans värdegrund, vad barnen ska få möta under sin tid i förskolan och vilket ansvar rektorn och förskollärarna har.
Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande. Den ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn som deltar. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på barnen och deras behov, där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet.

SL 2010:800 Kap. 8

Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Förskolan ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning.

Läroplan för förskolan Lpfö 18

Läroplanen beslutas av regeringen och består av två delar:
1. Förskolans värdegrund och uppdrag samt
2. Mål och riktlinjer.
De två delarna ska ses som en helhet. Läroplanen innehåller inga mål för vad enskilda barn ska ha uppnått vid olika tidpunkter eller i olika åldrar. Det finns inte heller fastställda normer eller nivåer för vilka förmågor eller kunskaper barnen ska utveckla. Kunskapen om varje barns lärande och utveckling ska heller inte användas för att kategorisera, sortera eller jämföra barnen, utan ska istället vara ett underlag för att planera den fortsatta verksamheten med barnen. Det är därför det inte finns individuella utvecklingsplaner i förskolan.

Undervisning är ett nytt begrepp i Lpfö18

Trots att begreppet är nytt i förskolan så är själva företeelsen inte ny. Förskolan har förmodligen bedrivit undervisning sedan de första förskolorna etablerades i Sverige under 1800-talet.
I del 1 av Lpfö 18 står det under rubriken Förskolans uppdrag:
”Undervisning innebär att stimulera och utmana barnen med läroplanens mål som utgångspunkt och riktning och syftar till utveckling och lärande hos barnen. Undervisningen ska utgå från ett innehåll som är planerat eller uppstår spontant eftersom barns utveckling och lärande sker hela tiden. Barnen är på förskolan under en stor del av sin vakna tid, och olika barn har olika vistelsetider. Därför är det viktigt att planera in flera olika undervisningstillfällen under hela dagen. Den planerade undervisningen kan bedrivas när som helst under dagen och var som helst i eller utanför förskole-byggnaden. Den spontana undervisningen är till sin natur sådan att den kan bedrivas när och var som helst.

2 Enheterna

2.1 Personal

2.1.1 Andel Förskollärare/barnskötare (Källa: Hypergene)

	190307	190826	191105	200113	200828
FSK tillsvidare	57 %	56 %	57 %	55 %	51 %
BSK tillsvidare	43 %	44 %	43 %	45 %	49 %
FSK månadsanställda Tv + tidsbegränsade	49 %	52 %	58 %	49 %	47 %
BSK månadsanställda Tv + tidsbegränsade	51 %	48 %	42 %	51 %	53 %

2.1.2 Antal årsarbetare minus frånvaro (Källa: Hypergene)

190307	190826	191105	200113	200828
145	131	134	134	138

2.2 Lokaler

	m2	Platser	m2/barn	Årshyra 2018 tkr	Städ	Kontrakts-tid	Uppsägning/ Förlängning	Kommentar
Torromsskolan	1925	36	53,5	1900		-2026	12 månader/10 år	Använder inte hela fastigheten
Bollsta Upptäckaren	614	25	24,6	705		-2020	9 månader/1 år	
Docksta	555	33	16,8	695		-2023	12 månader/5 år	Hyresvärd DBTK
Väja	555	36	15,4	644		-2026	12 månader/10 år	
Nordingrå Kullen	370	28	13,2	623		-2026	12 månader/10 år	
Herrskog	267	21	12,7	295		-2026	12 månader/10 år	
Nyland Humlan	452	36	12,6	514		-2026	12 månader/10 år	
Neptunus	208	18	11,6	315		-2022	9 månader/3 år	
Juno	822	72	11,4	813		-2026	12 månader/10 år	
Bollsta	594	54	11,0	617		-2026	12 månader/10 år	
Nyland Vimpeln	380	36	10,6	922		-2026	12 månader/10 år	
Ullånger	570	54	10,6	769		-2026	12 månader/10 år	
Frånö inkl. kök	190	18	10,6	248		-2026	12 månader/10 år	
Lunde	170	17	10,0	124		-2026	12 månader/10 år	
Bruket	180	18	10,0	326		-2021	9 månader/3 år	
Skarpåkern	340	36	9,4	599		-2026	12 månader/10 år	
Lugnvik	170	18	9,4	320		-2026	12 månader/10 år	
Sandö	240	27	8,9	264		-2020	3 månader/1 år	Hyresvärd Specialfastigheter (MSB)
Babelsberg	313	36	8,7	383		-2026	12 månader/10 år	
Uttern	150	18	8,3	209		-2026	12 månader/10 år	
Sidensvansen	284	44	6,5	292		-2026	12 månader/10 år	
Brunne	230	36	6,4	490		-2026	12 månader/10 år	
Kaptenen	172	34	5,1	454		-2020	3 månader/1 år	
Nordingrå i skolan		20				-2026	12 månader/10 år	
Torrom Tallbacken	*340*			*548*		*-2026*	*12 månader/10 år*	*Uppsagd*
Docksta Öppna asyl				*208*		*-2020*		*Hyresvärd DBTK - Uppsagd*
Ullånger Vävstugan	*164*			*172*		*-2026*	*12 månader/10 år*	*??*
Nattis Kvarnbacken	*260*			*437*				*Hyresvärd Region Västernorrland*

2.3 Kost

Enhet	Organisation	*Kommentar*
Docksta	Mottagningskök - Köper av Docksta friskola	*Personalen hämtar med vagn*
Sandö	Mottagningskök - Köper av MSB Sandö	*Levereras till port av MSB*
Nordingrå Kullen	Mottagningskök med förskolans personal	*Taxi*
Skog	Mottagningskök med förskolans personal	*Taxi*
Lugnvik	Mottagningskök med förskolans personal	*Taxi*
Lunde	Mottagningskök med förskolans personal	*Taxi*
Neptunus	Mottagningskök med förskolans personal	*Taxi*
Uttern	Mottagningskök med förskolans personal	*Taxi*
Bollsta Upptäckaren	Mottagningskök med förskolans personal	*Taxi*
Babels	Mottagningskök med personal från Kosten	*Taxi*
Brunne	Mottagningskök med personal från Kosten	*Taxi*
Juno	Mottagningskök med personal från Kosten	*Taxi*
Kaptenen	Mottagningskök med personal från Kosten	*Taxi*
Nyland Humlan	Mottagningskök med personal från Kosten	*Personalen hämtar med vagn*
Ullånger	Tillagningskök	*Matvagn inomhus*
Nordingrå i skolan	Tillagningskök	
Torrom	Tillagningskök	
Frånö	Tillagningskök	
Bruket	Tillagningskök	
Skarpåkern	Tillagningskök	
Väja	Tillagningskök	
Bollsta	Tillagningskök	
Nyland Vimpeln	Tillagningskök i Nybo (under samma tak)	
Sidensvansen	Tillagningskök i Skarpåkerskolan	*Barnen går till Skarpåkerskolan*

Kommentar:
Förskolans förutsättningar för kostorganisation är spretig. Större enheter innebär smartare lösningar och mindre kostnader. Små enheter är mindre effektiva, mer sårbara och mer kostsamma.

I de fall Bildningsförvaltningen har egen personal i mottagningskök, kostar portionerna lika mycket så när som på 2 kr. 52,78 kr där Kosten har personal och 50,78 kr där BF har personal i mottagningsköket.

Det betyder att dessa enheter har en merkostnad på ca 50 % årsarbetare, dvs ca 200 tkr.

Förslag:

Att kostorganisationen i förskola ses över utifrån perspektiven helhet, kvalitet och inte minst kommunens ambition om heltidsresan.

2.4 Skolupptagningsområden

	Kommunen anvisar i huvudsak till*:
Docksta	Ullångerskolan (De flesta går i Docksta friskola)
Ullånger	Ullångerskolan
Nordingrå i skolan	Nordingråskolan
Nordingrå Kullen	Nordingråskolan
Skog	Högakustenskolan
Lugnvik	Högakustenskolan
Torrom	Högakustenskolan
Lunde	Grämestaskolan
Frånö	Grämestaskolan
Sandö	Grämestaskolan
Juno	Skarpåkerskolan
Neptunus	Skarpåkerskolan
Kaptenen	Skarpåkerskolan
Uttern	Skarpåkerskolan
Babels	Skarpåkerskolan
Brunne	Skarpåkerskolan
Bruket	Skarpåkerskolan
Skarpåkern	Skarpåkerskolan
Sidensvansen	Skarpåkerskolan
Väja	Bollstaskolan
Bollsta	Bollstaskolan
Bollsta Upptäckaren	Bollstaskolan
Nyland Humlan	Nylandsskolan
Nyland Vimpeln	Nylandsskolan
	*Beror på folkbokföringsadressen

3 Nuläge och prognos barn 0-5 år

3.1 Födda och folkbokförda i Kramfors kommun 2014-2020 per 31 augusti 2020

Födelseår	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ålder/årskurs	**Fskkl**	**5 år**	**4 år**	**3 år**	**2 år**	**1 år**	**0 år**
Skarpåkersskolan	64	60	71	79	73	72	40
Grämestaskolan	10	4	9	10	10	10	5
Bollstaskolan	23	26	18	28	23	27	13
Nylandsskolan	11	25	8	22	11	8	2
Högakustenskolan F-9	30	24	22	21	16	17	11
Ullångersskolan	11	15	19	7	14	10	7
Nordingråskolan	12	11	13	9	4	7	5
Dockstaskolan	8	9	7	8	10	5	2
Totalt	**169**	**174**	**167**	**184**	**161**	**156**	**85**

I tabellerna nedan är det antalet redan placerade + registrerade i kö som redovisas.

Antalet tillgängliga platser är inte definitiva, eftersom de kan påverkas av barngruppernas sammansättning och behov

3.2 Höga Kusten

Docksta

Har brukat fylla sina två avdelningar, ca 33 barn. Samverkar med Docksta friskolas fritidshem.

Befolkningsprognosen (Bp) aviserar ett något lägre antal barn 0-5 år, ca 50 barn 2015 till strax under 40 i snitt 2019-2026.

Under 2019 nödgades förvaltningen erbjuda familjer i Docksta förskoleplats i Nordingrå. Det betyder mycket långa vistelsetider för barnen och ytterst svårt för föräldrarna att hinna till arbetet i t.ex. Örnsköldsvik i tid.

Vid sammanträdet i december 2019, Dnr BN 2019/387, beslutade nämnden att under förutsättning att Docksta bordtennisklubb (DBTK) bygger ut fastigheten Dockstaskolan, förbinda sig att hyra ytterligare ytor för förskolans räkning.

Utbyggnaden startade under våren 2020 och ser ut att vara inflyttningsklar ungefär vid årsskiftet 20/21.

Detta innebär att tillräckligt antal platser kommer att finnas i Dockstaområdet.

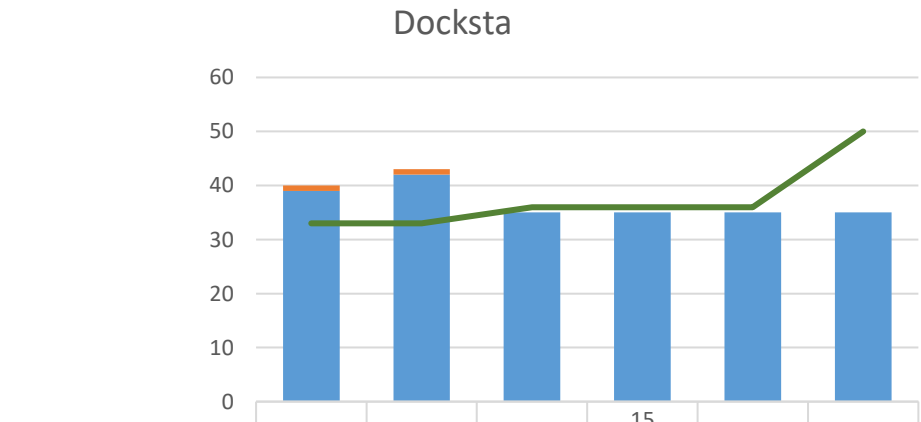

	15 januari 2020	15 april 2020	31 augusti 2020	15 oktober 2020	15 januari 2021	15 april 2021
Önskar omflytt	1	1				
Docksta behov	39	42	35	35	35	35
Tillgängliga platser	33	33	36	36	36	50

Nordingrå

har plats för upp till ca 50 barn. De samverkar med Nordingråskolans fritidshem. I området finns också en fristående förskola Järnstagården. Antalet barn 0-5 år ökar enligt Bp från ca 60 barn 2015 till i snitt 75 barn 2019-2026.

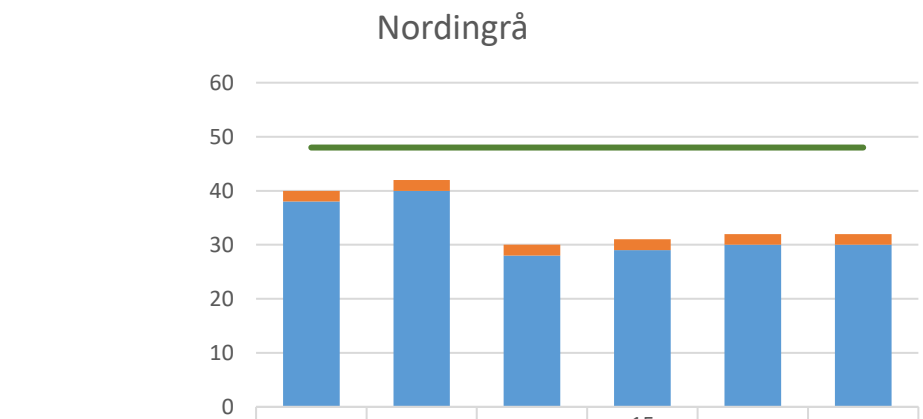

	15 januari 2020	15 april 2020	31 augusti 2020	15 oktober 2020	15 januari 2021	15 april 2021
Önskar omflytt	2	2	2	2	2	2
Nordingrå behov	38	40	28	29	30	30
Tillgängliga platser	48	48	48	48	48	48

Ullånger

brukar fylla sina dryga 50-talet platser och under läsåret 18/19 bedrevs femårsverksamhet i Ullångerskolan. Då Ullångerskolan åter behövde sina lokaler är femåringarna nu kvar tillsammans med övriga förskolebarn.

2015 fanns ca 60 barn 0-5 år och enl. Bp kommer antalet barn fram till 2026 att öka till mellan 75 och 80 barn i åldrarna 0-5 år i området.

Även i Ullånger finns för närvarande fler barn i kö i förhållande till antalet ursprungliga platser. Familjerna har under en period erbjudits plats i Nordingrå, Docksta och ibland Sandö.

Inför höstterminen 2020 har verksamheten organiserats så att man kan ta emot upp till ca 60 barn, bl.a. har köket anpassats så att det fungerar för att laga fler portioner. Läsårets fyra- och femåringar är relativt stora och inflödet av barn är inte lika stort. Bedömningen är alltså att antalet platser ska vara tillräckligt utifrån kända siffror.

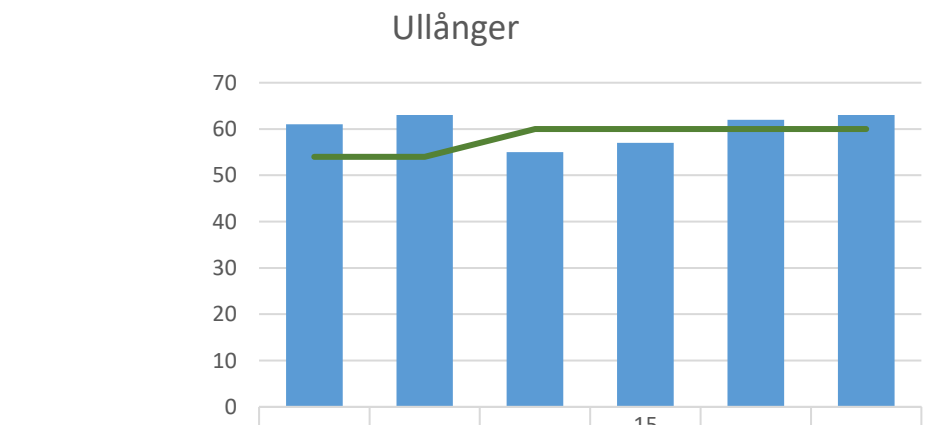

	15 januari 2020	15 april 2020	31 augusti 2020	15 oktober 2020	15 januari 2021	15 april 2021
Önskar omflytt	0	0				
Ullånger behov	61	63	55	57	62	63
Tillgängliga platser	54	54	60	60	60	60

Förskolan i Herrskog
har de senaste åren fyllt sina platser och har haft kö. Då förskolans lokaler har relativt stor yta jfr med andra en-avdelningsförskolor beslutades att utöka till 1,25 avdelning och 21 platser under läsåret 19/20.
Eftersom en stor grupp av femåringar, gått över till förskoleklass höstterminen 2020, har verksamheten nu anpassats till ca 18 platser.

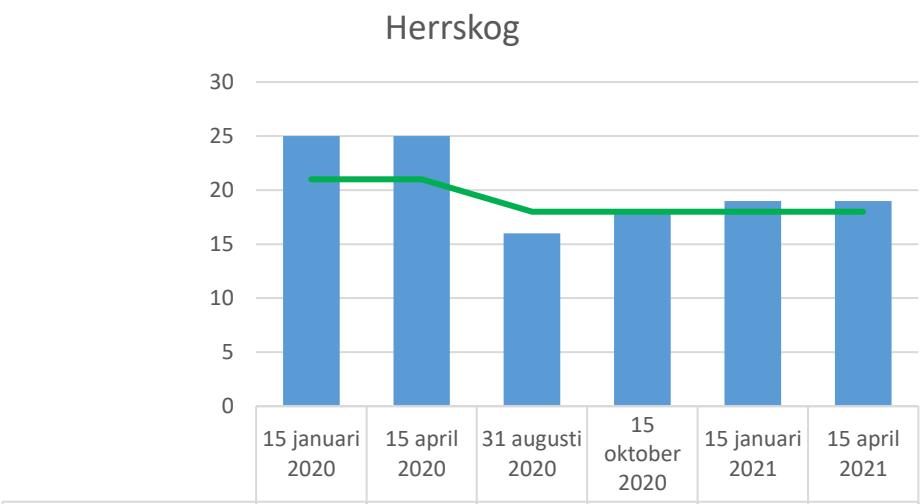

	15 januari 2020	15 april 2020	31 augusti 2020	15 oktober 2020	15 januari 2021	15 april 2021
Önskar omflytt	0	0				
Herrskog behov	25	25	16	18	19	19
Tillgängliga platser	21	21	18	18	18	18

I Torrom
finns förskolan numera i f.d. Torromsskolans lokaler och har plats för upp till ca 2,5 avdelning.
Då nya förskolan i Torrom inte varit full har familjer som inte fått plats på annan önskad förskola erbjudits Torrom. 2015 fanns ca 60 barn i området. Det har ökat markant till ca 105 barn 2019, men antalet sjunker sedan något till drygt 90 barn 2026.
Under läsåret 19/20 har man haft ungefär 36 barn placerade och den volymen motsvarar ungefär det kända behovet så långt det går att bedöma. Vid höstterminens start var inte alla platser besatta med ser ut att fyllas inom kort.

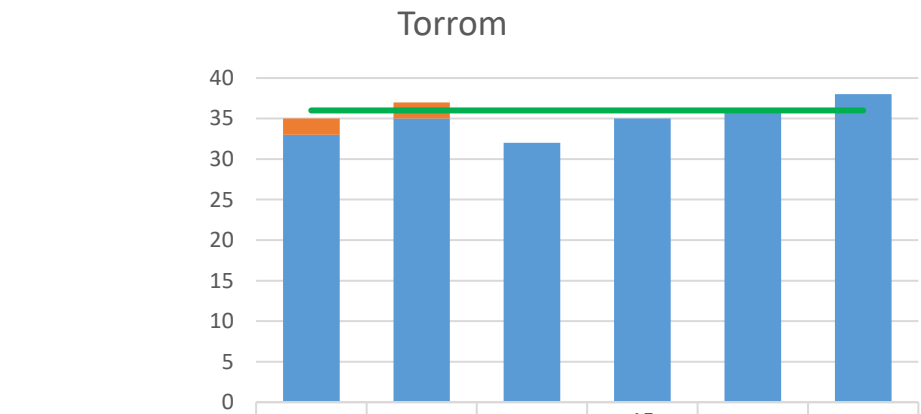

	15 januari 2020	15 april 2020	31 augusti 2020	15 oktober 2020	15 januari 2021	15 april 2021
Önskar omflytt	2	2				
Torrom behov	33	35	32	35	36	38
Tillgängliga platser	36	36	36	36	36	36

Lugnvik
har en avdelning som brukar fylla sina platser och kan ta emot barn från fler håll. Bl.a. har familjer i Skog erbjudits plats i avvaktan på plats på hemorten. Lite svårt att bedöma det framtida behovet eftersom befolkningsprognosen inkluderar områden där familjer också söker sig mot Nyland.
Under hösten 2020 ser inte förskolan ut att fyllas helt.

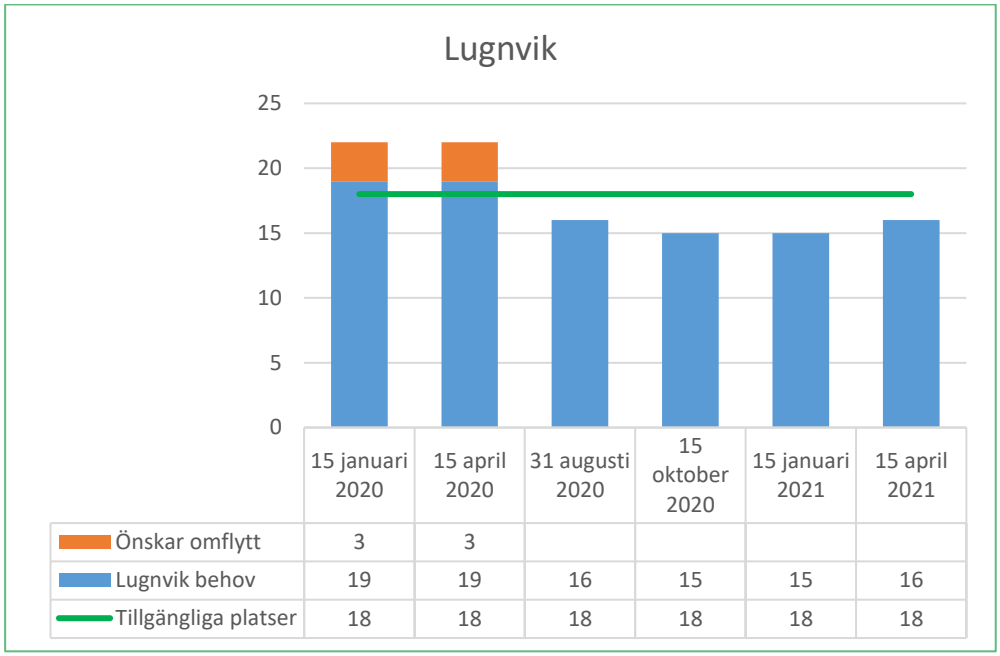

	15 januari 2020	15 april 2020	31 augusti 2020	15 oktober 2020	15 januari 2021	15 april 2021
Önskar omflytt	3	3				
Lugnvik behov	19	19	16	15	15	16
Tillgängliga platser	18	18	18	18	18	18

3.3 Centrala Kramfors inkl. Lunde, Frånö, Sandö

Behovet av förskoleplatser har ökat stadigt och flera avdelningar har öppnats.

Beslut har funnits att bygga en ny förskola med två upp till fyra avdelningar, för att inte behöva ha så många en-avdelningsförskolor. Detta beslut upphävdes vid nämndens sammanträde i december 2019, Dnr BN 2019/572. I samma ärende beslutades att ta fram projektdirektiv för planering av en ny förskola i centrala Kramfors. Anledningen var bl.a. att flera olika alternativ har prövats, men inget av alternativen har varit optimalt och kravbilden har heller inte varit nedtecknad.

Med tydligt projektdirektiv finns en större beredskap för vad som ska beställas, när väl lämpligt alternativ blir aktuellt.

2015 var antalet barn 0-5 år i Gudmundrå ca 420. Enl. Bp ökar antalet till drygt 490 barn 2023 och planar sedan ut och minskar något.

I området finns också två fristående verksamheter som båda bedriver pedagogisk omsorg, dagbarnvårdare.

Då antalet ansökningar om förskoleplats inför augusti 2020 varit betydligt högre jfr med augusti 2019, har många familjer erbjudits förskoleplats i annat område.

I april 2021 saknas i dagsläget 36 platser. Tilläggas bör att Skarpåkersskolan redan nu önskar få tillgång till Sidensvansen som har 44 platser.

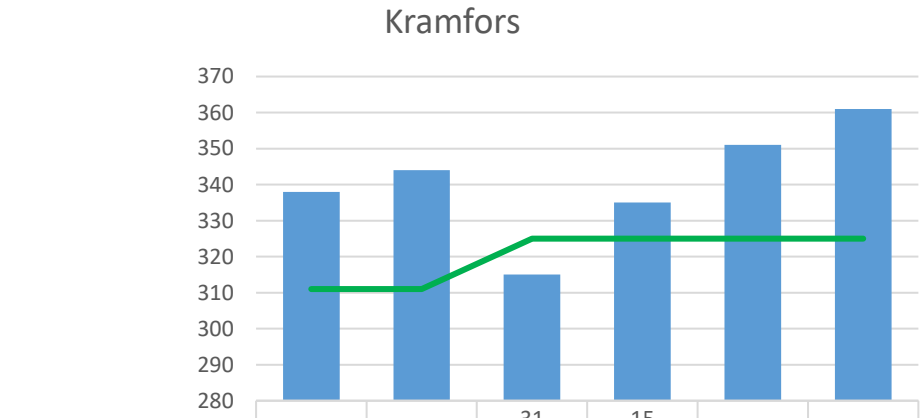

	15 januari 2020	15 april 2020	31 augusti 2020	15 oktober 2020	15 januari 2021	15 april 2021
Önskar omflytt	0	0				
Kramfors behov	338	344	315	335	351	361
Tillgängliga platser	311	311	325	325	325	325

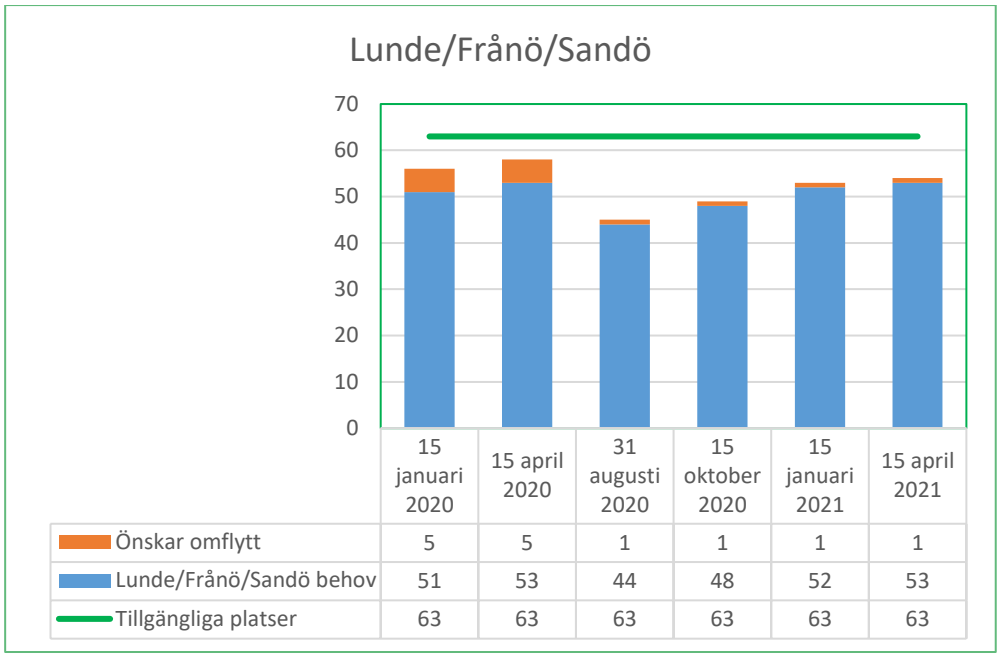

	15 januari 2020	15 april 2020	31 augusti 2020	15 oktober 2020	15 januari 2021	15 april 2021
Önskar omflytt	5	5	1	1	1	1
Lunde/Frånö/Sandö behov	51	53	44	48	52	53
Tillgängliga platser	63	63	63	63	63	63

3.4 Älven: Bollsta, Nyland och Väja

I Bollsta
finns två förskolor, en med tre avdelningar och en relativt nyöppnad med ca 1,5 avdelningar, Upptäckaren. Båda har senaste tiden varit fulla. Plats har därmed ibland fått erbjudas i Väja.

Bedömningen inför läsåret 20/21 är att platserna i Bollsta kommer att fyllas. Även Väja kommer att fyllas på efter hand.

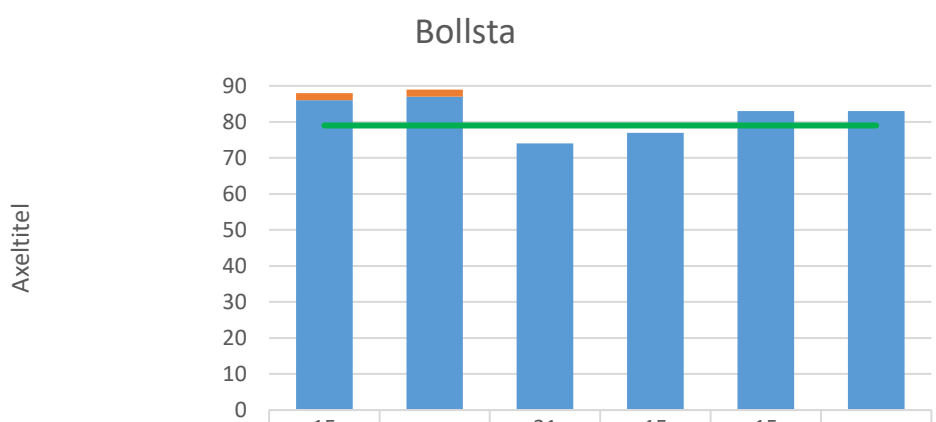

	15 januari 2020	15 april 2020	31 augusti 2020	15 oktober 2020	15 januari 2021	15 april 2021
Önskar omflytt	2	2				
Bollsta behov	86	87	74	77	83	83
Tillgängliga platser	79	79	79	79	79	79

Väja
som har två avdelningar. Väja har också tagit emot barn från centrala Kramfors.

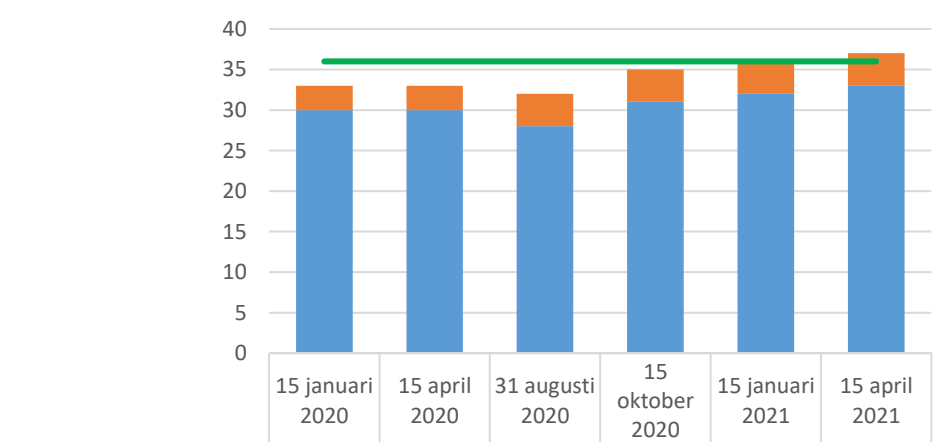

	15 januari 2020	15 april 2020	31 augusti 2020	15 oktober 2020	15 januari 2021	15 april 2021
Önskar omflytt	3	3	4	4	4	4
Väja behov	30	30	28	31	32	33
Tillgängliga platser	36	36	36	36	36	36

I Nyland
finns två förskolor med ca 36 platser vardera, Humlan och Vimpeln, som båda är fulla och har kö. Humlan ligger på samma tomt som Nylandsskolan.

Skolområdena följer inte Bp:s områden, därför beskrivs barnantalet sammantaget.

2015 var antalet barn ca 200 0-5-åringar och 2026 är prognosen knappt 220, dvs en liten ökning.

Både Humlan och Vimpeln kommer att fyllas helt under läsåret 20/21.

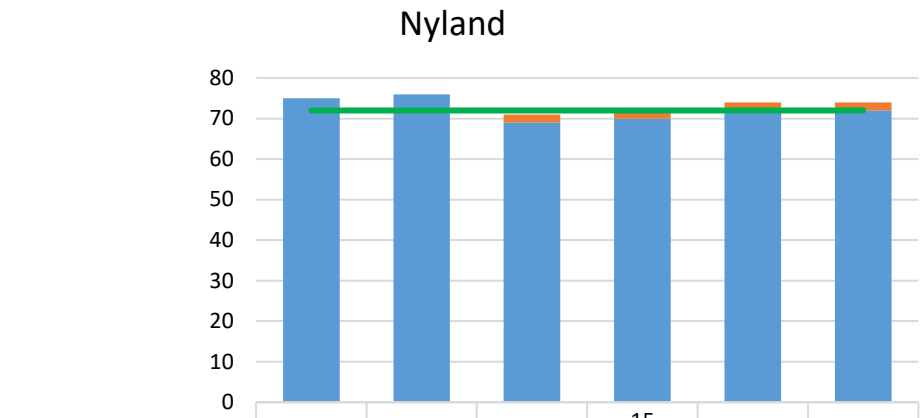

	15 januari 2020	15 april 2020	31 augusti 2020	15 oktober 2020	15 januari 2021	15 april 2021
Önskar omflytt	0	0	2	2	2	2
Nyland behov	75	76	69	70	72	72
Tillgängliga platser	72	72	72	72	72	72

4 Barngruppernas storlek, placerade barn och beläggningsgrad

I samband med nämndens sammanträde i maj beslutades att antalet barn per avdelning skall mätas med ett snitt i kommunen 18 barn/avdelning. Hittills har det sett ut som följer:

Placerade barn/avdelning januari 19 – augusti 2020

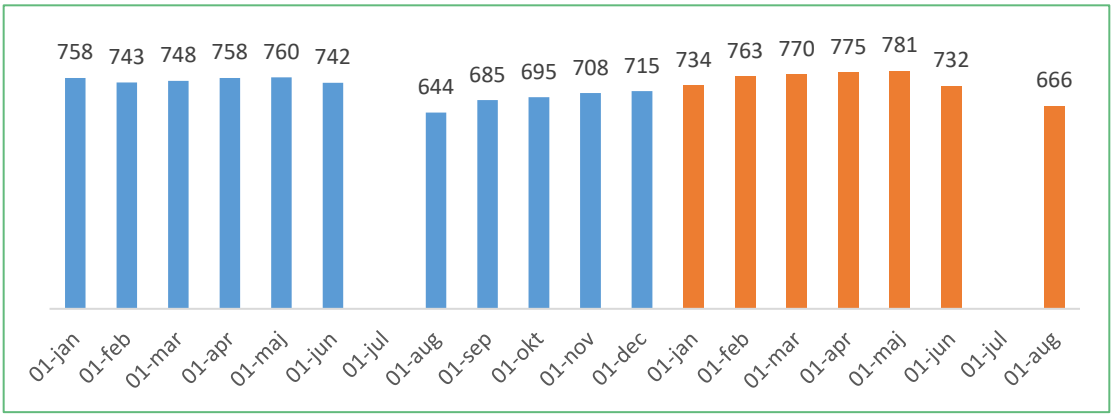

Kommentar:
Varje år slutar en hel årskull femåringar och övergår till förskoleklass. Det betyder att förskolorna inte kan vara helt fullbelagda vid höstterminens start. Kulmen brukar nås under sen vårtermin april/maj.

Då enheterna får barnpeng efter antalet placerade barn per månad betyder hösten ekonomiska och våren organisatoriska utmaningar om ekonomin ska balanseras på helår.

Snitt inskrivna barn/ avdelning samt årssnitt

	15-jan	15-feb	15-mar	15-apr	15-maj	15-jun	15-aug	15-sep	15-okt	15-nov	15-dec	15-jan	15-feb	15-mar	15-apr	15-maj	15-jun	15-aug
Snitt barn/avd.	17,2	16,9	17,0	17,2	17,3	16,9	15,1	16,0	16,3	16,6	16,7	17,2	17,8	18,0	18,1	18,3	17,1	15,6
Årssnitt												16,6	16,7	16,8	16,9	17,0	17,0	17,1

Beläggningsgrad

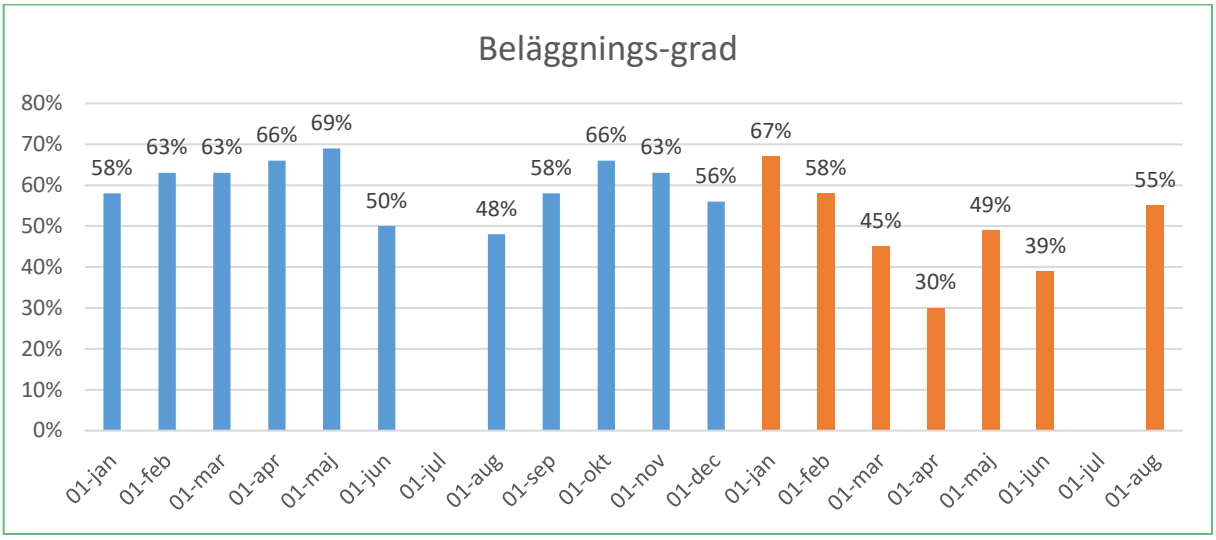

Beläggningsgraden dvs antalet närvarande barn, är generellt sett inte särskilt hög. Vårterminen 2020 är anmärkningsvärd, men har ju sin förklaring i pandemin.

Det som måste beaktas, som inte så enkelt kan visas i statistiken, är t.ex. tillgången på personal. Man tar inte alltid in vikarie, utan försöker hitta lösningar i huset. Framför allt under vårterminen klarade förskolan sig i mycket hög grad helt utan vikarier. Man hjälpte varandra mellan olika förskolor. Det var alltså inte alltid full personalstyrka.

På små enheter där det är svårt att organisera planering och förberedelser är lägre beläggningsgrad närmast en nödvändighet för att kunna gå undan.

Öppettider - medel antal timmar

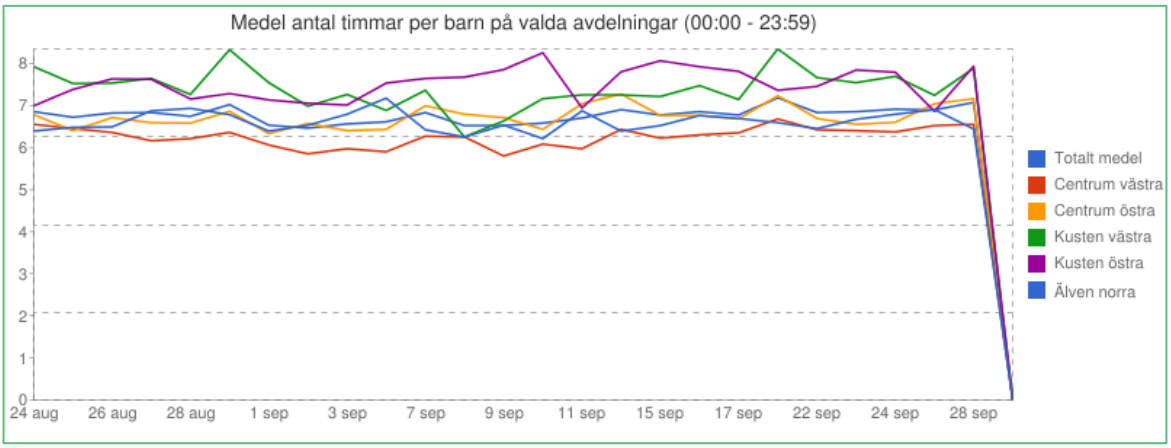

Kommentar:
Behovet av öppettider och hur länge barnen är på förskolan skiljer sig något i kommunens olika delar. I Höga Kusten där många reser till sina arbetsplatser är behovet av tidig öppning resp. sen stängning större. Barnen är också närvarande fler timmar per dag.

Förändrade statistikuppgifter till SCB

Från och med hösten 2019 ersätts variabeln *Avdelningsnamn* ersätts av *Barngruppens namn*. Med barngrupp avses den grupp som barnen ingår i under större delen av dagen i förskolan.

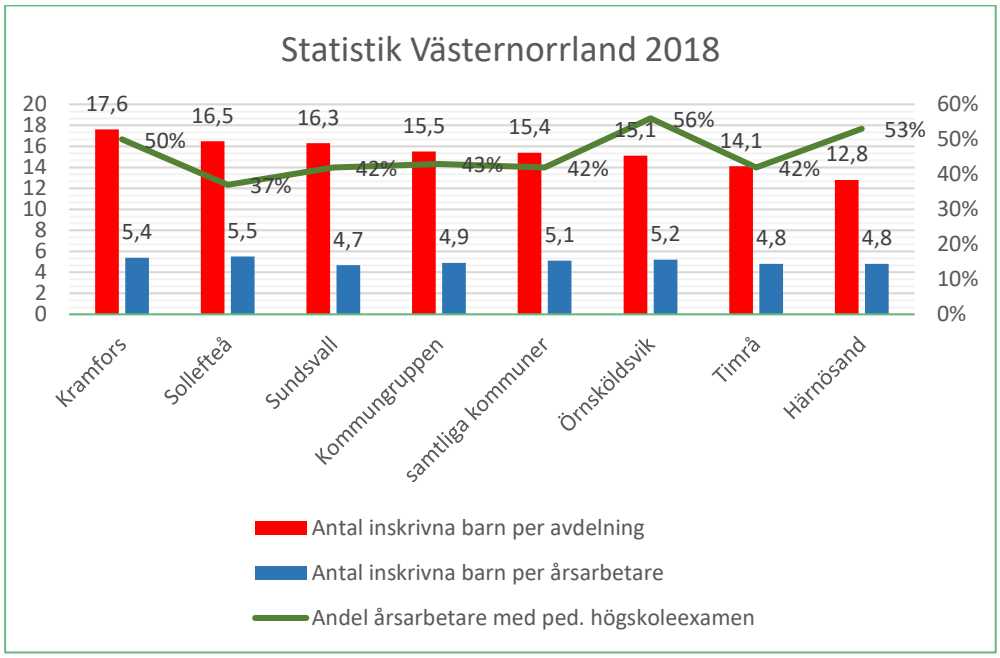

Källa: Skolverket

Barngruppens storlek

Barngruppernas storlek har betydelse för barns trygghet, utveckling och lärande. Det är flera faktorer som styr när en barngrupp kan anses vara lagom stor. När man planerar barngruppers storlek och sammansättning är det viktigt att väga in de här kvalitetsfaktorerna:

- *Personalens kompetens.*
- *Personaltäthet.*
- *Sammansättning och antal barn i grupperna.*
- *Inne- och utemiljön.*

Riktmärke för antal barn

För barn mellan ett och tre år kan ett riktmärke för barngruppens storlek vara sex till tolv barn. För barn mellan fyra och fem år kan ett riktmärke vara nio till 15 barn. Riktmärkena är inte tvingande. De ska användas som något att förhålla sig till och vara ett stöd för att skapa lagom stora barngrupper.

Källa: Skolverket

5 Arbetsmiljö

5.1 Sjukfrånvaro 2018-2019

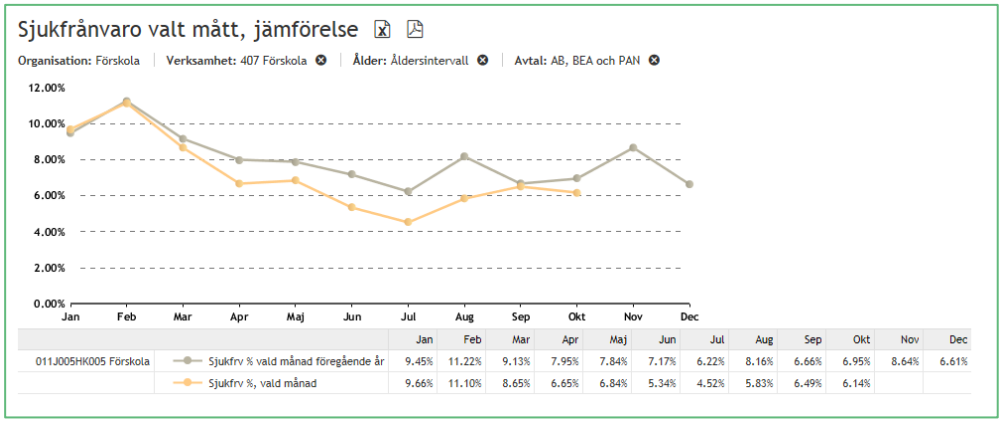

		Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
011J005HK005 Förskola	Sjukfrv % vald månad föregående år	9.45%	11.22%	9.13%	7.95%	7.84%	7.17%	6.22%	8.16%	6.66%	6.95%	8.64%	6.61%
	Sjukfrv %, vald månad	9.66%	11.10%	8.65%	6.65%	6.84%	5.34%	4.52%	5.83%	6.49%	6.14%		

Källa: Hypergene

5.2 Arbetsmiljökartläggning

Vid BKU-nämndens sammanträde 30 maj 2018 fick förvaltningen uppdrag att rapportera hur arbetsmiljön i förskolan påverkas utifrån de utökningar och förändringar som beslutats. Uppdraget genomfördes bl.a. via ett antal arbetsmiljöenkäter till all personal. Dessa enkäter analyseras nu under augusti/september tillsammans med förskolans samverkansgrupp.

Rapporten är nu sammanställd och presenteras i ett särskilt ärende Dnr BN 2019/533.

Två konkreta slutsatser från kartläggningen inför framtiden:

- **Sikta mot att organisera förskolorna så att man har möjlighet att ta emot alla åldrarna, 1-5 år**
- **Systematiskt arbetsmiljöarbete**
  Förskolan är på god väg när det gäller det systematiska kvalitetsarbetet. För at lyckas ännu bättre ska systematiken utvecklas när det gäller arbetsmiljöarbetet. Då skapas förutsättningar för högre måluppfyllelse, bättre trivsel och glädje på arbetet, samt att fler ska vilja utbilda sig och arbeta i förskolan. Detta arbete görs i samverkan med fackliga företrädare, i förskolans samverkansgrupp och lokalt.

6 Profil

6.1 Förskolebuss

Rullande förskola finns på några platser i landet. Det är olika åsikter och upplevelser runt en sådan lösning.

Förvaltningens bedömning är att det inte är lösning för Kramfors.

Det är en lång process från beslut till färdig buss: Kravspecifikation, upphandling och bygge. Utmaningar gällande arbetsmiljö, mathantering och uppställningsplatser.

6.2 Friluftsförskola

Detta är ett spännande alternativ på platser där man har god tillgång till olika typer av miljöer, framför allt miljöer, som även erbjuder skydd för väder och vind, t.ex. bibliotek eller liknande.

För att kunna starta förskola med en sådan profil, krävs ett mycket stort intresse och engagemang bland aktuella pedagoger. Kramfors kommun har många pedagoger som brinner för både natur och miljö, men förvaltningens bedömning är att förutsättningarna för en friluftsförskola är för små.

7 Ekonomi

7.1 Statistik från Kolada

Kramfors förskolor ligger nära, 2019 t.o.m. under den beräknade nettokostnadsavvikelsen och beräknad kostnad per inskrivet barn, enl. senaste beräkningar från Kolada.

Nettokostnadsavvikelse förskola inkl. öppen förskola, (%) (N11024)

Avvikelse i procent mellan nettokostnad och referenskostnad för förskola inkl. öppen förskola, kr/inv. Pedagogisk omsorg (tidigare kallat familjedaghem) ingår inte. Nettokostnad är bruttokostnad minus bruttointäkt. Referenskostnaden bygger på nettokostnader och strukturvariabler för det aktuella året. Standardkostnaden för förskolan beräknas med hjälp av variablerna genomsnittlig vistelsetid på förskola samt andel 1-5 åringar. Därutöver tillkommer del av standardkostnaderna från delmodellerna löner, bebyggelsestruktur och befolkningsutveckling. Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än förväntat. Från och med 2019 beräknas nettokostnadsavvikelse på ett nytt sätt pga förändringar i kostnadsutjämningen. Detta påverkar jämförbarheten med tidigare år. Källa: SKR.

2018 2,4

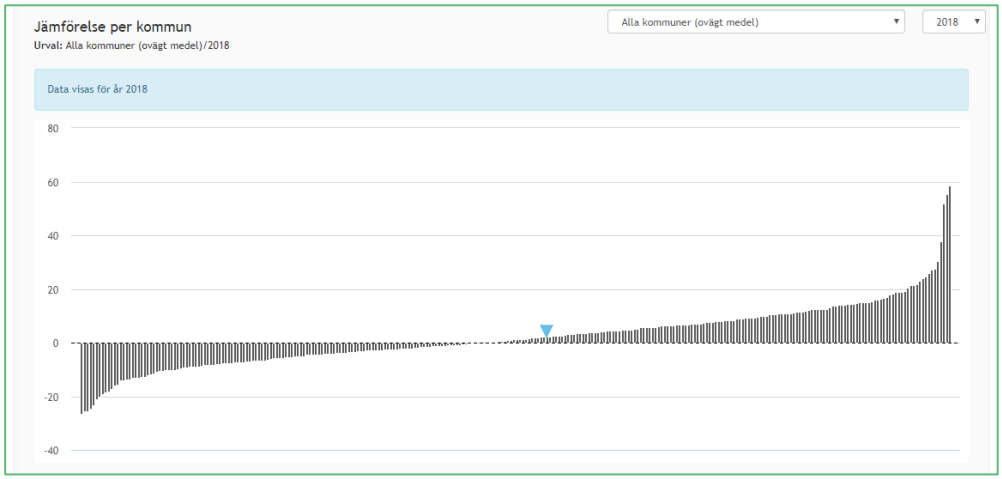

2019 -2,1

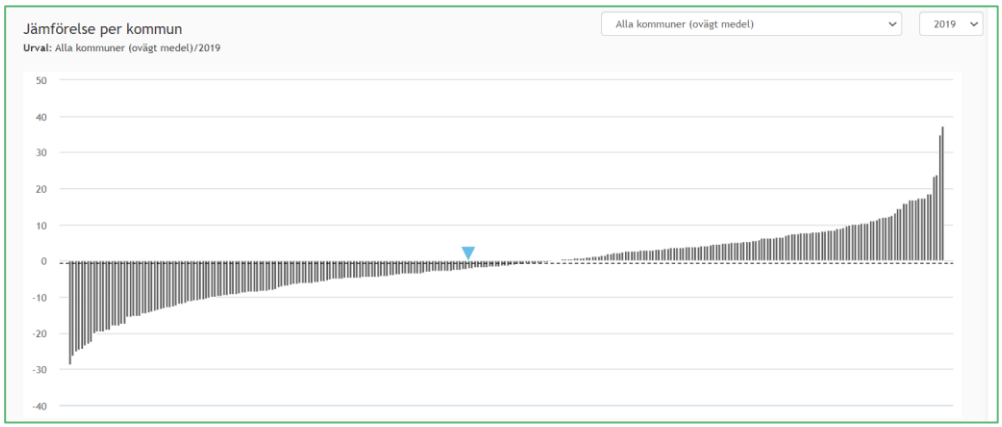

Kostnad förskola, kr/inskrivet barn (N11008)

Bruttokostnad minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting för förskola, dividerat med genomsnittligt antal inskrivna barn i förskola vid mätning 15/10 föregående och innevarande år. Avser samtlig regi. Källa: SCB och Skolverket.

2018 155 612 kr

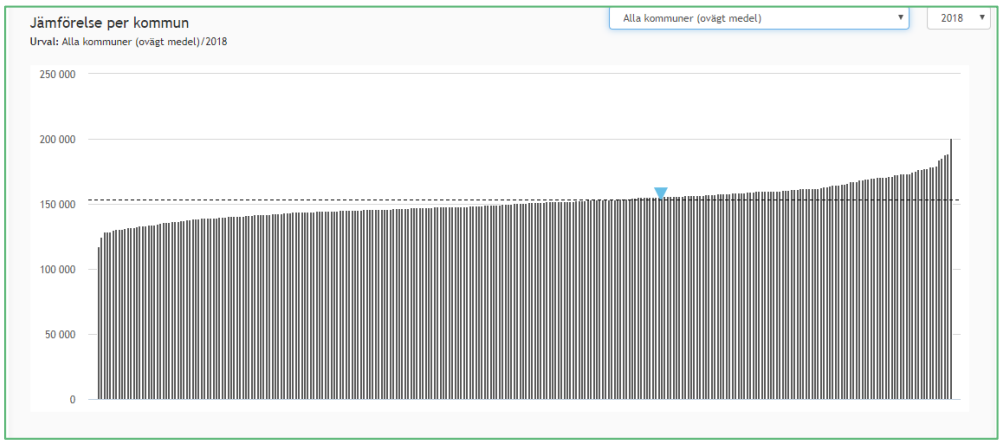

2019 150 505 kr

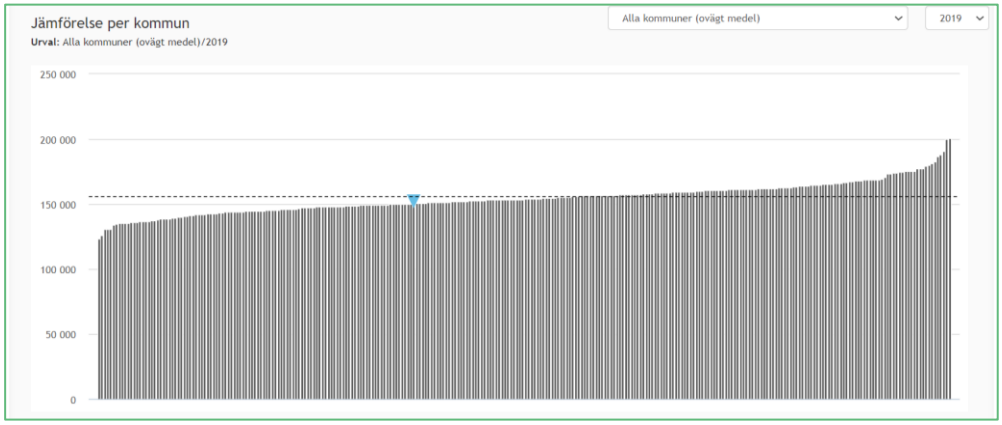

Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, antal (N11102)

Antal barn, i åldern 1-5 år, i förskola totalt, dividerat med totalt antal årsarbetare i förskolan. Avser alla förskolor i kommunen oavsett regi. Uppgiften avser läsår, mätt 15/10. Ingår i Kommunens kvalitet i korthet (KKiK). Källa: SCB och Skolverket.

2018 5,4

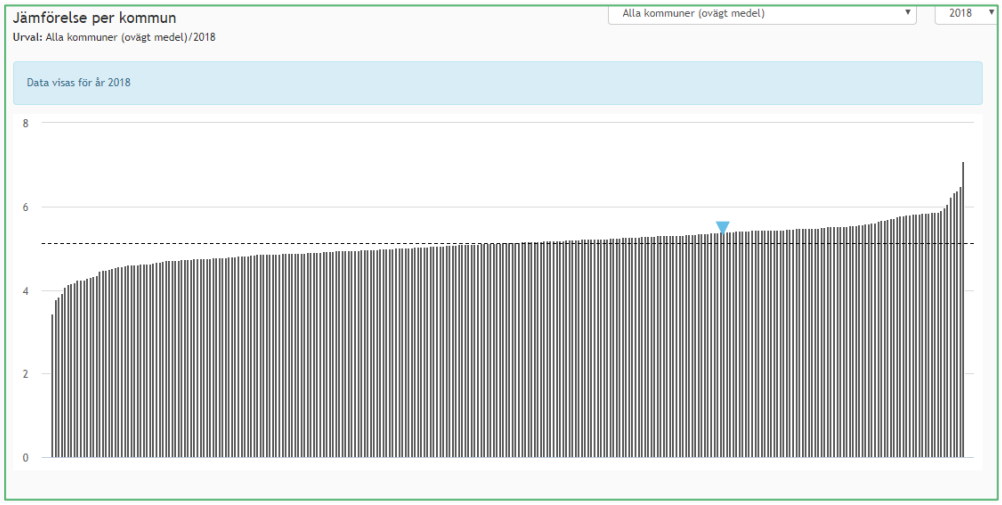

2019 5,5

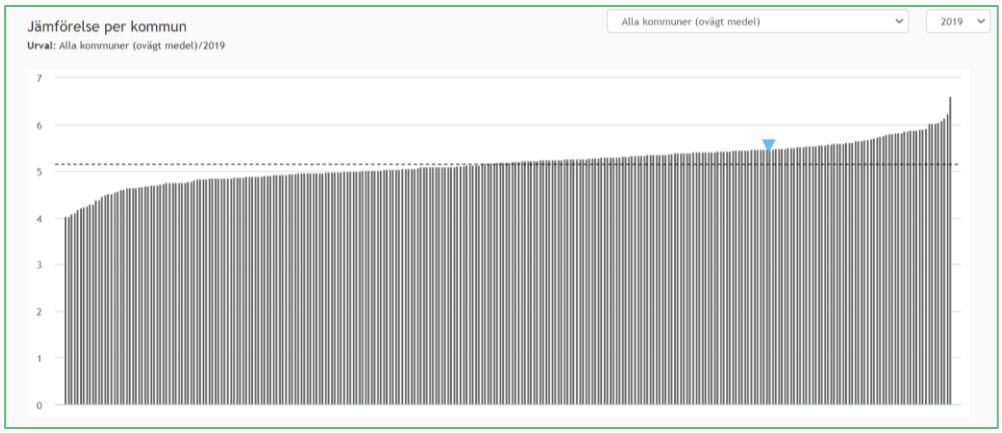

Kommentar:

Enligt ovanstående

- kostar Kramfors kommuns förskolor mindre än förväntat.
- Har kommunens förskolor fler barn inskrivna barn per årsarbetare än genomsnittet, dvs lägre personaltäthet

Heltidstjänster med förskollärarlegitimation, kommunal regi, andel (%) (N11810)

Andel anställda årsarbetare med förskollärarlegitimation, kommunal regi. Källa: Skolverket

2018 48%

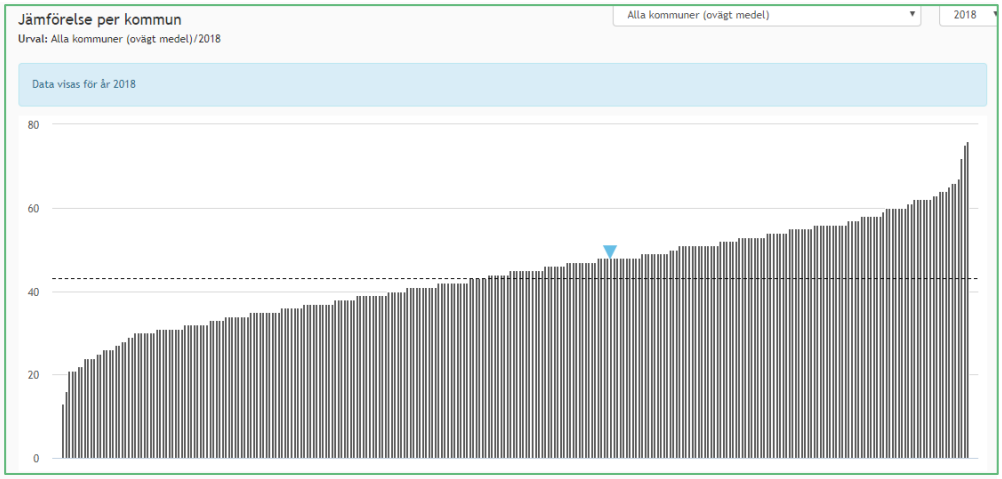

2019 48%

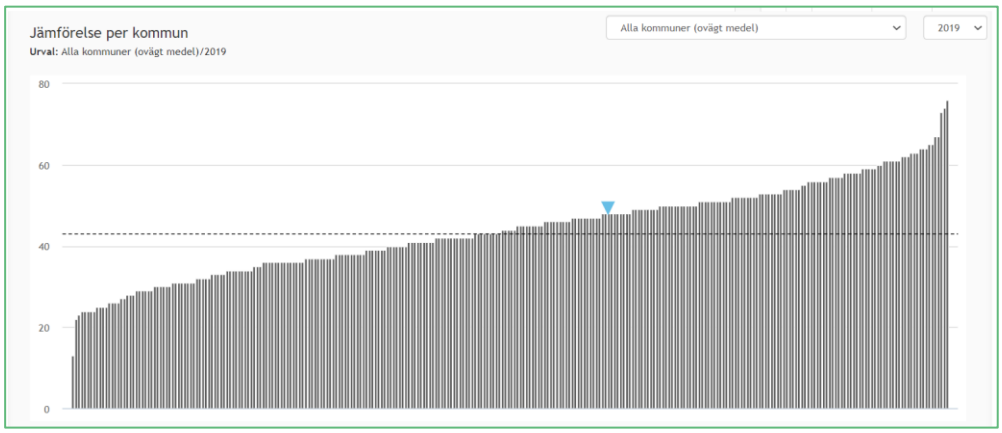

7.2 Hur barnens ålder påverkar personaltätheten

Exempel: Barnpeng Kramfors 2018 - snitt inkl. soc.ek:

1-3 år 89 753 kr

4-5 år 73 469 kr

18 barn 4-5-åringar genererar knappt 2,60 årsarbetare, vilket inte möjliggör personalschema med de öppettider som gäller (06:00-18:30). Det krävs 21 barn 4-5 år, för att ha råd med tre (3) heltider.

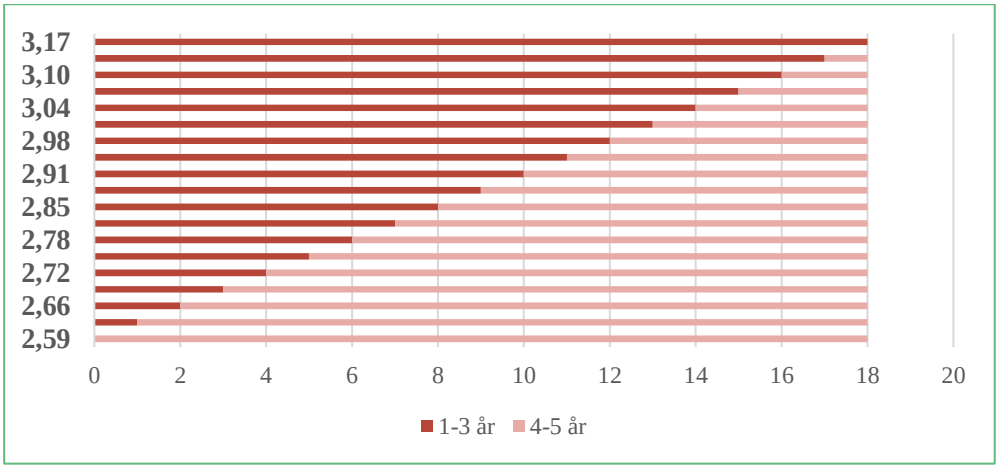

8 Enkät till länets kommuner

Länets kommuner fick i december en enkät för att ge möjlighet att jämföra olika förutsättningar. Kommunerna har svarat i skiftande grad[1]. Nedan presenteras ett urval av resultatet.

8.1.1 Antal kommunala förskolor

	KRAMFORS	HÄRNÖSAND	SUNDSVALL	TIMRÅ	ÅNGE	ÖRNSKÖLDS VIK
1 avd.	11	3	4	1	0	8
2 avd.	10	5	20	0	7	10
3-4 avd.	3	8	45	4	3	21
5< avd.	0	3	12	8	0	9

Kommentar:
Kramfors kommun har en betydligt större andel små förskolor jämfört med övriga kommuner i länet

8.1.2 Pedagogisk omsorg i kommunal regi - 15/10 2019

	KRAMFORS	HÄRNÖSAND	SUNDSVALL	TIMRÅ	ÅNGE	ÖRNSKÖLDSVIK
Antal anställda dagbarn-vårdare	0	3	5	0	0	10

8.1.3 Antal placerade barn 15/10 2019 – kommunal regi

	KRAMFORS	HÄRNÖSAND	SUNDSVALL	TIMRÅ	ÅNGE	ÖRNSKÖLDSVIK
Kommunal förskola	695	863	4337	860	395	2447
Pedagogisk omsorg	0	16	32	0	0	25

8.1.4 Ledning

	KRAMFORS	HÄRNÖSAND	SUNDSVALL	TIMRÅ	ÅNGE	ÖRNSKÖLDSVIK
Rektorer	5	6	34	-	2	18
Bitr.rektorer	0	0	13	-	0	1
Medarb./rektor (bitr.)	30	35	20-30	-	40	33,5

Kommentar: Antalet medarbetare per rektor är relativt jämförbar med övriga kommuner. Om man däremot jämför hur många enheter man ansvarar för i snitt, slår den större andelen små enheter igenom. I Kramfors ansvarar en rektor för i snitt 4,8 enheter. Ånge är två rektorer som delar på 10 enheter. I Härnösand är snittet 3,2, i Örnsköldsvik 2,4 och i Sundsvall 1,7.

[1] Sollefteå har inte svarat alls och utelämnas därför i sammanställningen

8.1.5 Riktvärden

	KRAMFORS	HÄRNÖSAND	SUNDSVALL	TIMRÅ	ÅNGE	ÖRNSKÖLDSVIK
Barn/barngrupp	5	-	Små 15 Stora 20	-	Nej	15
Barn/avdelning	Max 18 barn/avd. i snitt i kommunen	-	Små 15 Stora 20	-	Nej	15
Personaltäthet	-	-	300 % per grupp	-	Nej	Nej
Öppettider	06:00 – 18:30	-	06:00 – 18.00	-	06:00 – 18:00	06:00 – 18:00

Kommentar: Enligt enkätsvaren ser det ut som att Kramfors är den enda kommunen som erbjuder öppet till 18:30.

8.1.6 Personal

	KRAMFORS	HÄRNÖSAND	SUNDSVALL	TIMRÅ	ÅNGE	ÖRNSKÖLDSVIK
Andel fsk/bsk	2 + 1	-	45 %	-	2 + 1	2 + 1
Utb.bsk/Outb.bsk	Utbildning prioriteras	-	80-90%	-	-	Utbildning prioriteras

Kommentar: Bildningsförvaltningen slutför i dagarna förhandling om att ändra befattning på de personer som inte har barnskötarutbildning till outbildad barnskötare. Utbildning ska prioriteras.

8.1.7 Skolverkets bidrag Mindre barngrupper

Timrå – har sökt och fått
Ö-vik – har sökt och fått bidrag för att motverka utökningar av befintliga barngrupper
Sundsvall – 2018 men inte 2019
Härnösand -------
Timrå -------

9 Slutsatser och rekommendationer

9.1 Arbetsmiljö – ref. Dnr BN 2019/533

9.1.1 Rekommendation - Sikta mot att organisera förskolorna så att man har möjlighet att ta emot alla åldrarna, 1-5 år

9.1.2 Rekommendation - Systematiskt arbetsmiljöarbete

Förskolan är på god väg när det gäller det systematiska kvalitetsarbetet. För att lyckas ännu bättre ska systematiken utvecklas när det gäller arbetsmiljöarbetet. Då skapas förutsättningar för högre måluppfyllelse, bättre trivsel och glädje på arbetet, samt att fler ska vilja utbilda sig och arbeta i förskolan. Detta arbete görs i samverkan med fackliga företrädare, i förskolans samverkansgrupp och lokalt.

9.2 Framtiden - Ekonomi

Kostnadsmässigt ligger Kramfors förskolor under förväntat utfall 2019 enligt Koladas beräkningar. 2018 hade Kramfors högst antal inskrivna barn per avdelning i länet och både 2018 och 2019 var personaltätheten lägre än landets genomsnitt. Jämfört med länet har Kramfors den störta andelen små enheter.

Med fortsatta krav på att minska kostnader parallellt med de allt större kraven på kvalitet i undervisning är angeläget att förutsättningarna för att bedriva förskola underlättas och att kostnader i första hand kapas i strukturen.

9.2.1 Rekommendation - Större enheter

Genom att organisera/bygga större enheter kan sårbara små enheter tas bort, där det bedöms rimligt. Detta möjliggör:

- samnyttjande av lokaler och material,
- samarbete och samverkan mellan personal och personalgrupper,
- att förutsättningarna ökar för att nå målet med heltidsresan inom ekonomisk ram,
- Färre enheter för förskolans rektorer,
- Mindre personal- och transportkostnader när det gäller kosthantering (Större enhet med tillagningskök tar bort behovet inte bara av transport utan också av personal i mottagningskök).

9.2.2 Rekommendation – Översyn kostorganisation

Att förskolans kostorganisation ses över utifrån perspektiven helhet, kvalitet och inte minst kommunens ambition om heltidsresan.

9.3 Framtiden - Enheter

Totalt sett minskar antalet barn något i kommunen. Däremot ökar efterfrågan av förskoleplatser i centrala Kramfors. Till detta kommer ambitionen att femåringarna ska vara kvar på samma förskolor som 1-4-åringarna och att Skarpåkersskolan är i stort behov av Sidensvansens lokaler.

9.3.1 Området Höga Kusten

Tillgången på platser att vara tillräckliga sett till överskådlig tid. I undantagsfall kan det hända att man blir erbjuden plats på annan ort än bostadsorten.

I nuläget kan prognosen för de minsta förskolorna, Herrskog och Lugnvik vara oviss. Fylls inte båda enheterna helt är de inte organisatoriskt och ekonomiskt bärkraftiga.

I Nordingrå har antalet födda barn minskat de senaste åren. Det betyder att det finns skäl att se över hur verksamheten kan organiseras, med samordning och hållbarhet över tid, i blickfånget.

9.3.2 Bollsta/Väja/Nyland

Framför allt Bollsta och Nyland kommer att fyllas. Väja fungerar fortsättningsvis som buffert, både i området och för centrala Kramfors.

9.3.3 Frånö/Lunde/Sandö

Behovet i området fyller inte alla tre enheter. För närvarande är Sandö den förskola som räddar möjligheten att erbjuda förskoleplats inom lagens ram.

9.3.4 Centrala Kramfors

Under vårterminen 2021 kommer det att saknas 36 platser i centrala Kramfors. Om inte Sidensvansen fanns skulle det saknas ca 80 platser.

Det är endast i centrala Kramfors som femåringar samlas i särskild verksamhet: under läsåret 20/21 vid Sidensvansen och Juno förskolor. Ur arbetsmiljöperspektiv på helhetsnivå är det angeläget att hitta lösningar så att alla förskolor har 1-5-åringar.

I en centralort som Kramfors är det inte rimligt med så små enheter som det är idag. Några korta kommentarer om resp. enhet:

En avdelning

Bruket	Bruksbacken	Uttern
Liten och sårbar. Tillagningskök som inte bär en heltid	Samordnad med Nattis och på sikt möjligen också med Öppna förskolan.	Liten och sårbar. Kostsam bl.a. utifrån eget mottagningskök. Segregerad

Två avdelningar

Babelsberg	Brunne	Kaptenen	Sidensvansen	Skarpåkern
Ligger centralt och strategiskt. Ny ventilation installerad	Ena delen av förskolan är hyrd barack.	Svårarbetade lokaler. Kort uppsägningstid	Skarpåkerskolan behöver lokalerna så fort som möjligt. Femåringarna bör tillbaka till övriga förskolor	Ligger strategiskt i närheten av Skarpåkerskolan.

Fyra avdelningar

Juno
Relativt centralt placerad. Nära på både till båda sidorna av Riks90. Den största förskolan i kommunen, inte lika sårbar som mindre enheter.

Enheternas framtida förutsättningar

Bruksbacken, Babelsberg, Skarpåkern och Juno är rimliga att bevara.

Brunne kan med fördel samordnas i en ny enhet.

Bruket, Uttern och Kaptenen bör samordnas i en ny enhet.

Sidensvansen måste tömmas på förskoleverksamhet och nya platser ordnas.

Förvaltningens slutsats

Med behovet av platser våren 2021 tillsammans med ovanstående bedömning är det inte orimligt med ett nybygge med minst åtta (8) avdelningar.

10 Redan fattade beslut

10.1 Docksta – Dnr BN 2019/570

Nämndens beslutade 4 december 2019 att hyra ytterligare lokaler om DBTK bygger ut.

10.2 Grämesta – ref. Dnr BN 2019/571

Beslut att inte gå vidare med förslaget att bygga om befintliga skollokaler till förskola i Grämestaskolan. Dnr BN 2019/571

10.3 Ny förskola i centrala Kramfors – Dnr BN 2019/572

Beslut om projektdirektiv

Denna rapport Kramfors förskolor i framtiden bildar underlag för det fortsatta arbetet

10.4 Neptunus har flyttat till Bruksbacken – Dnr BN 2020/83

Under hösten har Nattis lokaler anpassats så att förskoleverksamhet kan bedrivas. Inflyttning skedde 28 september.

Anki Johnson
Verksamhetschef